

7/15206
s.k 93

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 81109008/610- 91
Konu : Yazılı soru önergesi (7/15206)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15.01.2013 tarih ve 102792 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Balıkesir Milletvekili Sayın Av. Ayşe Nedret AKOVA tarafından verilen 7/15206 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek : Cevap (3 sayfa)

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE NEDRET AKOVA’NIN 7/15206 ESAS
NO’LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Türkiye’de engellilerin işçi olarak istihdamı, 4857 sayılı İş Kanununun 30’uncu maddesinde öngörülen kota sistemi ile sağlanmaktadır. Buna göre; işverenler elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç, kamu işyerlerinde ise yüzde dört oranında engelli işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlü olup çalıştırmakla yükümlü oldukları engelli işçileri Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) aracılığı ile sağlamaktadırlar.

Özel Sektör İşverenlerine Sağlanan Sigorta Primi Teşviki: Kontenjan kapsamında veya korumalı işyerlerinde çalıştırılan engellilerin, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı, Kontenjan fazlası engelli çalıştıran veya yükümlü olmadıkları halde engelli çalıştıran, işverenlerin ise bu şekilde çalıştırdıkları her bir engelli için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin yüzde ellisi Hazinece karşılanmaktadır.

Ceza Paraları Kaynaklı Projeler: Engelli işçi çalıştırmadığı için işverenlere kesilen ve ilgili hesaba aktarılan para cezaları engellilere yönelik işgücü yetiştirme kurslarında kullanılmaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu ile bu kanuna dayanılarak çıkartılan “Özürlü ve Eski Hükümlü Çalıştırmayan İşverenlerden Ceza Olarak Kesilen Paraları Kullanmaya Yetkili Komisyonun Kuruluşu ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” hükümleri gereğince kurulan “Ceza Paralarını Kullandırmaya Yetkili Komisyon” tarafından, konusu engellilerin mesleki eğitimi, rehabilitasyonu, istihdamı ve kendi işini kurmasına yönelik projelerden onaylananların giderleri, ceza paralarından karşılanmaktadır.

Son 5 yılda İŞKUR tarafından işe yerleştirilen engelliler ve engelliler için düzenlenen meslek kursları aşağıda gösterilmektedir.

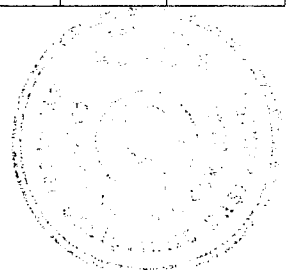
Yıllar	Erkek	Kadın	Toplam	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı
2008	18.855	3.112	21.967	261	4.177
2009	22.844	3.584	26.428	220	2.619
2010	27.830	4.427	32.257	351	3.638
2011	32.642	5.707	38.349	434	4.240
2012	30.203	5.328	35.531	574	6.272

İŞKUR ayrıca, engellilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda engelliler yararına kurulan dernek, vakıf ve mesleki rehabilitasyon merkezleriyle sürekli temas kurmakta, engellilerin mesleklere göre niteliklerini tespit ederek ayrıca, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları’nın görüş ve taleplerini de dikkate alarak engellilere yönelik projeler üretmekte ve bu kapsamda mesleki eğitim ve rehabilitasyon programları düzenlemektedir.

2012 Yılı Kasım ayı itibarıyla engelli işçi kontenjan durumu

Engelli İşçi Çalıştırmakla Yükümlü 50+ İşyeri Sayısı			Çalıştırmakla Yükümlü Olduğu Engelli İşçi Sayısı			Çalışan Engelli İşçi Sayısı			Açık Engelli İşçi Kontenjan Sayısı		
Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam
1.016	18.050	19.066	13.525	102.016	115.541	12.515	78.718	91.233	1.010	23.298	24.308

* Kontenjan durumu verilerinin alınabildiği en son ay Kasım ayıdır.

Kamu işverenlerinin 1.010, özel sektör işverenlerin ise 23.298 olmak üzere toplam 24.308 engelli işçi daha istihdam etmeleri halinde 4857 sayılı İş Kanununun 30'uncu maddesine istinaden engelli işçi açıkları kalmamış olacaktır.

Balıkesir İli 2012 Yılı Kasım Ayı İtibariyle Engelli İşçi Kontenjan Durumu

Engelli İşçi Çalıştırmakla Yükümlü 50+ İşyeri Sayısı			Çalıştırmakla Yükümlü Olduğu Engelli İşçi Sayısı			Çalışan Engelli İşçi Sayısı			Açık Engelli İşçi Kontenjan Sayısı		
Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam
24	224	248	247	1.034	1.281	237	951	1.188	10	83	93

Balıkesir ilinde kamu işverenlerinin 10, özel sektör işverenlerin ise 83 olmak üzere toplam 93 engelli işçi daha istihdam etmeleri halinde 4857 sayılı İş Kanununun 30'uncu maddesine istinaden engelli işçi açıkları kalmamış olacaktır.

Engellinin İŞKUR vasıtasıyla işe yerleştirilmesi için uygulanan yaptırımlar ve alınan önlemler aşağıda açıklanmıştır.

İdari Para Cezası: Engelli işçi çalıştırma yükümlülüğüne uymayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her engelli işçi ve çalıştırmadığı her ay için İŞKUR İl Müdürlüğüne 2012 yılında 1.700 TL, 2013 yılında 1.832 TL idari para cezası uygulanmaktadır.

03.12.2004 tarih ve 25659 sayılı Resmi Gazete'de Başbakanlık tarafından yayınlanan 2004/28 sayılı Genelge ile; özürliülerin istihdamı konusunda yapılması gerekenlerin sistemli ve etkili bir şekilde yürütülmesi için 2005 yılının "Özürliülerin İstihdamı Yılı" olarak ilan edilmesi uygun görülmüştür. Genelgeye göre; Kamu kurum ve kuruluşları, istihdamı zorunlu özürliü personel kontenjanlarını doldurmak için üzerlerine düşen sorumlulukları gecikmeksizin yerine getirecektir.

Bu amaçla, İŞKUR tarafından işverenlerin açık kontenjanları sıkı bir şekilde takip edilmekte, engelli işçi çalıştırma yükümlülüğüne uymayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her engelli işçi ve çalıştırmadığı her ay için İŞKUR İl Müdürlüğüne 4 üncü soruda belirtilen idari para cezası uygulanmaktadır. Kamu kuruluşları da bu para cezasından hiçbir şekilde muaf tutulmamaktadır.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca 29.04.2012 tarihinde Özürliü Memur Seçme Sınavı (ÖMSS) yapılmış ve ÖMSS kura sonuçlarına göre ilk merkezi yerleştirme 09.08.2012 tarihinde yapılmış ve ikinci merkezi yerleştirme ise 2013 yılında yapılacaktır. Bir sonraki ÖMSS ise mevzuat gereği ancak 2014 yılında yapılması mümkün bulunmaktadır.

Sonuç olarak engelli vatandaşlarımız arasında ötekileştirme ve ayrımcılık yapmadan, özür grupları itibariyle sınavlarda karşılaşacakları ve başarılarını etkileyen dezavantajlarının giderilmesi suretiyle başarı seviyelerine göre istihdam edilebilmelerini sağlayan sistem değişikliğine gidilmiş ve uygulama sonuçlarına bakıldığında da söz konusu sistem başarılı bir şekilde hayata geçirilmiştir.

Devlet Personel Başkanlığına elektronik ortamda intikal ettirilen bilgiler çerçevesinde hazırlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Özürliü Personel İstihdamı ve Özürliülere Tahsisli Kadro Kontenjanlarının Karşılaştırmalı Durum Cetvel"ine göre 18.01.2013 tarihi itibariyle kamu kurum ve kuruluşlarında özürliü çalıştırma yükümlülüğü kapsamında kabul edilen dolu memur kadro sayısı toplam 1.816.277'dir. Bu çerçevede, engellilere tahsis

edilmesi gereken kadro sayısı 54.711 olup, bu kadroların 27.471'i dolu ve 27.240'ı ise boş bulunmaktadır.

Memur statüsünde engelli personel istihdam etmekle yükümlü kamu kurum ve kuruluşlarına mezkur mükellefiyetlerini gerçekleştirmemeleri halinde meri mevzuat hükümlerine göre herhangi bir yaptırım öngörülmemesine rağmen mevzuatın verdiği yetki çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarının özürlü memur kontenjanlarını doldurması için Devlet Personel Başkanlığınca azami gayreti sarf edilmektedir. Kontenjanları doldurmayan kurumlara resmi yazı yazılarak uyarılar yapılmış Başbakanlık Genelgeleri ile de ilgili kurumların dikkati çekilmiştir.

Yapılan çalışmalar neticesinde engelli memur istihdamında önemli gelişmeler yaşanmış, istihdam edilen engelli memur sayılarında yüksek oranda artışlar sağlanmıştır. 2010 Yılı ve sonrasında yayımlanan bütçe kanunlarında kamu kurum ve kuruluşlarına, istihdam ettikleri özürlü memur sayılarını bütçe yılı içerisinde alım yapılan diğer memur kontenjanından düşülmemesi yetkisi tanınmış ve akabinde ise engelli alımına ilişkin sınav ve yerleştirmelerin merkezi olarak yapılması sağlanmıştır.

Bu bağlamda, 2002 yılında toplam 5.777 olan özürlü memur sayısı 2009 yılında 10.345'e yükselmiş ve engelli memur çalıştırma sayısı bu yıllar arasında %100'e yakın bir oranda artırılmıştır. Ayrıca, ilk defa 2010 Yılı Bütçe Kanununa konulan hüküm ile engelli istihdamı tekrar %100'e yakın bir oranda artmış ve sayının Ağustos 2011 tarihi itibarıyla 20.829'a yükselmesi sağlanmıştır.

2002-2013 yılları arasında istihdam edilen engelli sayısı kıyaslandığında, istihdam edilen özürlü sayısı 2002 yılı itibarıyla toplam 5.777 iken, 18.01.2013 tarihi itibarıyla bu sayı 27.314'e yükselmiş, 2002 ila 2013 yılları arasındaki değişim ise yaklaşık % 470 olmuştur. Ayrıca, 2013 yılında ÖMSS kura sonuçlarına göre kamu kurum ve kuruluşlarına yerleştirilecek olan özürlü adayların atama işlemleri tamamlandığında, istihdam edilen engelli sayısı daha da artacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca Devlet Personel Başkanlığınca 18.01.2013 tarihi itibarıyla elektronik ortamda intikal ettirilen engelli memur verilerine göre, Balıkesir ilinde istihdam edilen engelli memur sayısı 427 olup, mevzuat gereği engellilerin hangi ilde ve hangi miktarda istihdam edileceği hususu ise kamu kurum ve kuruluşlarının takdirinde bulunmaktadır.

